

Vilkaar end paa andre Godser, og at der i
 Reglen ikke fastes til andre end den sidste Fæ-
 sters Børn. Det skulde være Grundene, hvor-
 for man skulde give en saadan Bestemmelse
 som den, der indeholdes i § 1, for Fæstegod-
 sets Overgang til Selveiendom paa Lehnene,
 men derimod ikke for denne paa de øvrige
 Godser, idet det forudsættes, at disse Vedtag-
 ter ikke der have gjaldt. Men jeg troer, at
 man aldeles feiler deri. Det er vist, at det
 har været en fast og bestemt Praxis overalt i
 det ganske Land, at fæste Gaardene til den sidste
 Fæsters Børn eller Familie, og at man har
 givet dem et stort Fortrin ved Fæstets Over-
 dragelse fremfor til fremmede Personer, og at,
 naar der har været Tale om Fæstegaardenes
 Salg, — hvad enten Gaardene have været
 ledige eller bortfæstede, — da har man paa de
 andre Godser givet Familien et meget stort
 Fortrin fremfor Fremmede. Jeg troer der-
 for ikke, at der er nogen saadan Forskjel mel-
 lem Fæsternes Stilling paa Lehnsgodserne og
 paa andre Godser. Men har der ikke været
 nogen saadan Forskjel paa Behandlingen af
 Fæsterne, synes det mig heller ikke, at der er
 Grund til at optage Bestemmelser forskjellige
 for Lehnsgodserne og for andre Godser. Vil
 man have en saadan Bestemmelse for Lehnsgod-
 serne som den, der er i § 1, saa synes det
 mig, at man consequent maa have ogsaa en
 lignende Bestemmelse for de andre Godser, idet
 Fæsternes Retshforhold paa begge Slags God-
 ser har været eens; og ligesaa det Forhold,
 som følger af Lehnbesiddernes Humanitet.
 Det er blevet sagt af den ærede anden Lands-
 thingsmand for 3te Kreds (Steffensen), at der
 ved Fideicommissernes Dpretelse har været ta-
 get særegent Hensyn til Fæsterne, at man for-
 uden Bestemmelser til Fordeel for Lehnet ogsaa har
 villet optage Bestemmelser til Fordeel for Bøn-
 derne der, og at disse Bestemmelser navnlig
 findes i Crectionsbrevet for et Fideicommis,
 jeg troer, at han har nævnt det Classenske Fi-
 deicommis. Det maa imidlertid vel erindres,
 at, hvor der er saadanne Bestemmelser — det
 er ingenlunde almindeligt; thi der er mange
 Crectionsbreve, hvor de ikke findes —, der vil
 jo ogsaa Fæsterne virkelig derved have et For-
 trin fremfor andre, og da ville de ogsaa faae

et Fortrin med Hensyn til Kjøbet. Det følger
 af sig selv, at paa saadanne Steder er Selv-
 eiendom ikke saameget værd som paa de Steder,
 hvor der ikke findes saadanne Bestemmelser.
 Er der den Bestemmelse i Crectionsbrevet, at
 Bonden skal have sin Gaard for den og den be-
 stemte Indfæstning og den og den bestemte Land-
 gilbe, da kan efter min Overbevisning Lehn-
 besidderen ikke godt komme ud over denne Be-
 stemmelse; han maa, naar han vil bortfæste
 Gaarden, være pligtig til at bortfæste den for
 disse Ødelsler, som engang ere bestemte; men, hvis
 han vil sælge, saa kan han, saavidt jeg skjønner,
 heller ikke faae nogen synderlig højere Kjøbe-
 sum end den, der svarer til disse Ødelsler,
 imedens det derimod ikke kan gjælde for de an-
 dre Lehnbesiddere. Disse Fæsternes Retshforhold
 forringes saaledes ikke i mindste Maade. —
 Siden jeg sidst udtalte mig, er der talt saa-
 meget om det Uhenigtsmæssige i denne Be-
 stemmelse, hvis man vilde optage den i Loven,
 med Hensyn til det Diemed at fremme Selv-
 eiendom, at jeg troer, at jeg ikke behøver saa-
 meget at gaae ind derpaa. Den samme ærede
 Landsthingsmand, jeg sidst nævnte, troer jeg
 omtalte ogsaa, at man ikke kunde komme bort
 fra Bestemmelsen i den kongelige Resolution af
 10de Juli 1846; jeg troer nok, at det var
 den, han citerede (Steffensen: Ja); men
 det forekommer mig, at der slet ikke kan være
 Tale om den kongelige Resolution af 10de
 Juli 1846, undtagen for disse bestemte Godser,
 for hvilke den er givet. Saavidt jeg erindrer,
 er den egentlig kun givet for Domainegodset
 (Ja); men her tales jo slet ikke om Domai-
 negodserne; her tales om Privatmands Godser;
 thi Lehnet er forsaavidt ogsaa at betragte som
 en Privatmands Gods. Der kan altsaa, saa-
 vidt jeg skjønner, slet ikke være Tale om Be-
 stemmelsen i den kongelige Resolution af 10de
 Juli 1846; man kan ligesaagodt sige, at en-
 hver anden privat Eier af Bøndergods ogsaa
 skulde rette sig efter Resolutionen af 10de Juli
 1846. Den er af den samme ærede Taler
 talt om, at, naar Kjøbet gik igjennem en Mel-
 lemmand, saa maatte Bonden betale saameget
 mere, fordi han maatte betale det, som denne
 Mellemmand vilde tjene paa Handelen. Jeg
 troer rigtignof, at den ærede Landsthingsmand